

Příběhy našich sousedů - scénář k rozhlasové reportáži

Ladislav Maria Wagner (*1945)

1:06:26 - 1:06:34 Tady je malá svině reakcionářská, kterou my, děti, budeme muset předělat. To byly padesátá léta.

Náš pamětník, Ladislav Maria Wagner, si dodnes pamatuje slova paní učitelky, kterými ho přivítala v první třídě. On sám se neprovinil ničím, vadil původ jeho rodičů. Ale netrvalo dlouho a sám se dostal do konfliktu s režimem. Ve škole se totiž rozhodl vylepšit portrét Josifa Stalina.

1:05:15 - 1:05:30 Já nevím, v které to bylo,... asi ve čtvrté třídě, jsem Stalina pomaloval mravencema a stonožkama a vším možným prostě. Tak z toho byl strašný průšvih, všechny děti nahnali do tělocvičny...

Přestože vyrůstal v tvrdých padesátých letech, na dětství vzpomíná hezky. Rodiče se ho snažili chránit před tím nejhorším. Skutečný střet s realitou komunistického režimu přišel až později, když chodil do šesté třídy.

05:18 - 05:35 Najednou přišla státní bezpečnost, zatkli našeho kamaráda, který byl sice o čtyři roky starší, ale byl trochu dementní, ale my jsme ho měli rádi, byl fajn, a našli na něj nějakou boudu, že se něčeho účastnil a odsoudili ho k trestu smrti a také byl vykonán, v padesátých letech.

Režim mu neumožnil studovat uměleckou školu, jak si přál. Výtvarnému umění se proto učil sám - chodil po galeriích, studoval různé techniky a postupně hledal vlastní styl. Přes den pracoval na šachtě, po nocích maloval. Postupně si získal obdivovatele, vystavoval a jeho obrazy se prodávaly doma i v zahraničí. Zároveň se kvůli svým postojům dostal do hledáčku Státní bezpečnosti.

0:13:31 - 0:13:59 Samozřejmě ten prodej byl komplikovanej tím, že státníci do všeho prostě štěkali a dělali to tím, že mě třeba najednou odvezli na vyšetřovnu a na Bartolomějské mě tak zbili, že jsem právě přišel i o to levý oko. Zlomili mi levou nohu, a tak dále, prostě bylo to krutý. Byl jsem tak modrofialový, že moje matka mě ani nepoznala, když jsem tam seděl na té vrátnici.

Jindy byl nuceně hospitalizován v psychiatrické léčebně, kde o něm čtyři měsíce nikdo neslyšel.

16:13 - 0:16:43 Když to sečtu, tak jsem seděl, kolik? 4 a půl roku věznice. A nejstrašnější bylo 8 měsíců ve vojenské věznici Sabinov, to ani nebudu vykládat, to byste nevěřili. To bylo hrozný. Když si vezmete, že jsem byl měsíc v prostoru jeden a půl metru nahoru a dva

metry do délky a tam jsem seděl měsíc, bez vitamínu, bez všeho ostatního, jenom my tam šoupli nějaký žrádlo, který nešlo jíst.

Zvažoval emigraci, nakonec ale zůstal. Jak sám říká, později toho litoval. Dnes žije v Písku, stále maluje, vystavuje a ani ve svých osmdesáti letech neztrácí energii ani chuť tvořit. A jaký vzkaz by chtěl předat mladým lidem?

0:51:45 - 0:51:55 Užívejte, co to jde, děcka. Nebraňte se ničemu, nešetřete to, naplno do všeho. Protože jinak toho budete litovat, že jste to neudělali.